

Vyjádření Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy k možnosti získat odbornou kvalifikaci učitele 1. stupně základní školy studiem na zahraničních vysokých školách v Polské republice, příp. pobočkách polských vysokých škol v České republice

Povolání pedagogických pracovníků patří mezi tzv. regulovaná povolání, tedy jsou požadavky na výkon činnosti, včetně odborné kvalifikace, stanoveny zákonem. Osoby, které získaly odbornou kvalifikaci v jiném členském státě Evropské unie (zpravidla absolventi zahraničních vysokých škol nebo jejich poboček v České republice), musí, pokud chtějí vykonávat tuto profesi v České republice, projít řízením o uznání odborné kvalifikace. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy (dále jen „MŠMT“) rozhoduje o uznání odborné kvalifikace pedagogických pracovníků na základě zákona č. 18/2004 Sb., o uznávání odborné kvalifikace a jiné způsobilosti státních příslušníků členských států Evropské unie a o změně některých zákonů (zákon o uznávání odborné kvalifikace), ve znění pozdějších předpisů. **V tomto řízení jim může být uznána odborná kvalifikace pedagogického pracovníka, kterou získali ve státě, dle jehož předpisů bylo studium uskutečňováno.** Odbornou kvalifikaci získávají tito uchazeči až ve spojení s rozhodnutím o uznání odborné kvalifikace.

MŠMT obdrželo informaci od Ministerstva vědy a vzdělávání Polské republiky (Ministry of Education and Science), jež je uznávacím orgánem pro pedagogické kvalifikace, týkající se změny požadavků na získání odborné kvalifikace učitele v Polské republice. Od 1. září roku 2019 došlo k zásadním změnám v požadavcích na přípravu učitelů podle polských právních předpisů:

1. Odbornou kvalifikaci **učitele základní a střední školy** je možné získat pouze v rámci neděleného magisterského studijního programu, případně bakalářského a navazujícího studijního programu stejného zaměření (mimo učitelů odborných předmětů a praktického vyučování).
2. Odbornou kvalifikaci **učitele mateřské školy a 1. stupně základní školy** (1. - 3. třída) je nově možné získat pouze v rámci neděleného 5letého magisterského studijního programu pro učitele mateřské školy a 1. stupně základní školy v oboru Předškolní a raně školní pedagogiky.

Nadále tedy není možné získat příslušnou kvalifikaci děleným studiem ve studiu I. stupně (bakalářský studijní program) a II. stupně (navazující magisterský studijní program).

V rámci úřední činnosti MŠMT bylo zjištěno, že polský uznávací orgán nepotvrzuje získání odborné kvalifikace učitele 1. stupně základní školy absolventům českých bakalářských studijních programů s pedagogickým i nepedagogickým zaměřením, kteří studovali studium II. stupně na vysoké škole v Polské republice s cílem získat kvalifikaci učitele 1. stupně základní školy (například absolventům bakalářského studijního programu Andragogika apod.).

MŠMT jsou známy okolnosti svědčící tomu, že absolventům bakalářských studijních programů je ze strany polských vysokých škol i nadále slibováno získání odborné kvalifikace učitele 1. stupně základní školy dvouletým navazujícím magisterským studijním programem. Upozorňujeme proto, že s ohledem na výše uvedené stanovisko a rozhodovací praxi polského uznávacího orgánu tito absolventi nesplní požadavek odborné kvalifikace a případným žádostem by polský uznávací orgán, z důvodu nesplnění požadavků stanovených polskými právními předpisy, nevyhověl.

Závěrem doplňujeme, že od začátku roku 2023 polský uznávací orgán vyžaduje, aby se žadatelé o uznání odborné kvalifikace, kteří absolvovali studium v Polské republice, případně na zahraničních pobočkách polských vysokých škol, obraceli samostatně na Ministerstvo vědy a vzdělávání Polské republiky s žádostí o vydání osvědčení o pedagogické kvalifikaci. Teprve na základě tohoto osvědčení může MŠMT rozhodnout o uznání odborné kvalifikace pouze pro ty pozice pedagogických pracovníků, které budou uvedeny ve vydaném osvědčení.

Právní postavení absolventů

Absolventům polských vysokých škol, kterým nebylo ze strany Ministerstva vzdělávání a vědy Polské republiky vydáno osvědčení o pedagogické kvalifikaci, nemůže být pedagogická kvalifikace v ČR uznána a jejich žádost bude muset být MŠMT zamítnuta.

Bez rozhodnutí o uznání odborné kvalifikace mohou být tito absolventi zaměstnáni na pozici pedagogických pracovníků „nekvalifikovaných“ dle § 22 odst. 10 zákona č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů, v platném znění, tj. zaměstnaných na dobu nezbytně nutnou a v nezbytném rozsahu. V případě učitelů 2. stupně základní školy a střední školy je možné využít postup dle § 9a zákona o pedagogických pracovnících, dle kterého může ředitel uznat předpoklad odborné kvalifikace za splněný, a to až na dobu 3 let.

Tato situace se z velké většiny týká absolventů navazujícího magisterského studia na Dolnoslezské vysoké škole ve studijním programu Speciální pedagogika dětí se speciálními vzdělávacími potřebami a předškolní a raně školní pedagogika, kteří s ohledem na zaměření absolvovaného studia mohou být zaměstnáni zejména na pozicích speciálních pedagogů (nekvalifikovaných).

V této souvislosti je nezbytné uvést, že při financování speciálních pedagogů není možné speciální pedagogy zaměstnané podle výše uvedené výjimky hradit prostřednictvím Operačního programu Jan Amos Komenský, neboť v těchto případech je nezbytné splnit požadavek odborné kvalifikace.

V případě absolventů zahraničních vysokých škol znamená doložit též rozhodnutí o uznání odborné kvalifikace vydané MŠMT.

Možnost dalšího postupu a získání kvalifikace speciálního pedagoga a učitele 1. stupně základní školy

Absolventi navazujícího magisterského studijního programu (studia II. stupně) se zaměřením na předškolní pedagogiku a pedagogiku 1. stupně na zahraniční vysoké škole v Polsku, kterým Ministerstvo vzdělávání a vědy Polské republiky neuznalo kvalifikaci učitele 1. stupně základní školy z důvodu nesplnění požadavku uceleného magisterského studia v délce 5 let v oboru předškolní a raně školní pedagogiky, mohou v České republice získat kvalifikaci učitele 1. stupně základní školy studiem k rozšíření odborné kvalifikace zaměřeným na přípravu učitelů 1. stupně ZŠ. V případě absolventů studia II. stupně se speciálněpedagogickým zaměřením lze doplnit také kvalifikaci speciálního pedagoga absolvováním studia k rozšíření odborné kvalifikace k získání kvalifikace speciálního pedagoga.

Jedná se zejména o absolventy studijních programů II. stupně na Dolnoslezské vysoké škole v Polské republice (Speciální pedagogika pro děti, žáky a studenty se speciálními vzdělávacími potřebami, předškolní pedagogika a pedagogika 1. stupně), kteří absolvovali dvouletý studijní program zaměřený na učitelství pro 1. stupeň ZŠ a zároveň na speciální pedagogiku, tudíž splňují předpoklady pro přijetí do studia v programu celoživotního vzdělávání k získání obou kvalifikací (učitele 1. st. ZŠ nebo speciálního pedagoga). Absolvováním těchto studií k rozšíření odborné kvalifikace v programu celoživotního vzdělávání splní požadavky k získání požadované odborné kvalifikace v České republice.

Studium k rozšíření odborné kvalifikace k získání kvalifikace speciálního pedagoga realizují:

- Univerzita Palackého v Olomouci
<https://ccv.upol.cz/studijni-programy-czv-detail/36/speciln-pedagog>
- Masarykova univerzita v Brně
<https://www.ped.muni.cz/czv/pro-zajemce-o-czv/programy-czv/doplnujici-studium-k-rozsireni-odborne-kvalifikace-a-studium-v-oblasti-specialne-pedagogickych-ved>

Studium k rozšíření odborné kvalifikace zaměřené na přípravu učitelů 1. stupně ZŠ realizují např.:

- Univerzita Palackého v Olomouci
<https://ccv.upol.cz/studijni-programy-czv-detail/24/uitelstv-pro-1.-stupe-z>
- Ostravská univerzita
<https://www.osu.cz/celozivotni-vzdelavani/?idkurz=482>
- Technická univerzita Liberec
<https://kpv.fp.tul.cz/images/materialy/R1ST.pdf>
- Univerzita Karlova
https://is.cuni.cz/studium/prijimacky/index.php?do=detail_kurz&cid=9200

Na základě tohoto stanoviska mohou vysoké školy přijímat absolventy výše uvedeného studia II. stupně na vysoké škole v Polské republice do **Studia k rozšíření odborné kvalifikace zaměřeného na přípravu učitelů 1.stupně základní školy** a ti následně po absolvování tohoto studia získají kvalifikaci učitele 1. stupně základní školy, případně do **Studia k rozšíření odborné kvalifikace k získání odborné kvalifikace speciálního pedagoga** k získání oprávnění k výkonu této činnosti.

Upozorňujeme však, že tento postup **není možné** aplikovat v případech absolventů studia II. stupně na **Vysoké škole manažerské, v programu Pedagogika, se specializací Předškolní pedagogika a pedagogika 1. stupně**, který byl realizován prostřednictvím pobočky v Karvině do konce roku 2018. Tyto studijní programy byly v České republice uskutečňován v rozporu s právními předpisy České republiky i Polské republiky. MŠMT vychází z vyjádření agentury NAWA, orgánu kompetentního k evaluaci dokladů o vzdělání a k výměně informací o vysokoškolském systému (součást sítě ENIC-NARIC) ze dne 19.12.2018, dle něhož Vysoká škola manažerská ve Varšavě uskutečňovala vysokoškolské studium II. stupně na území České republiky (v Karvině) neoprávněně od samého počátku, neboť Vysoká škola manažerská ve Varšavě nikdy nedisponovala povolením pro realizaci vysokoškolského studia II. stupně mimo Varšavu.

MŠMT má za to, že bylo bezpečně prokázáno, že takové studium nelze pro zjištěný rozpor jeho realizace s právními předpisy České republiky i Polské republiky, vůbec považovat za vysokoškolské studium. Dle MŠMT je nesporné, že studium v tomto neakreditovaném vysokoškolském studijním programu nemohlo v žádném případě vést k získání vysokoškolského vzdělání.

Z výše uvedených důvodů není možné přijmout absolventy tohoto studia do výše uvedených studií k rozšíření odborné kvalifikace pro nesplnění vstupních předpokladů pro přijetí.